

Murad Maas nieuwe applicatiebeheerder

Per 1 september 2012 ben ik bij Vogeltrekstation in dienst getreden als de nieuwe applicatiebeheerder van GRIEL. Het is mijn taak GRIEL en de onderliggende database zo goed mogelijk te laten werken, gebruikers te ondersteunen en onderzoekers te voorzien van gegevens. Gedurende de laatste 20 jaar ben ik in diverse ICT functies werkzaam geweest. Daarnaast houd ik me bezig met het bewerken van hout. Ik geef ook cursussen in houtbewerking.

Murad Maas, m.maas@nioo.knaw.nl

Murad Maas

Uitwerken kerkuilgegevens

Marc van Leeuwen

Het leek me netjes om jullie op de hoogte te stellen van het feit dat ik als vrijwilliger begin met de analyse van alle beschikbare ringgegevens van kerkuilen bij het Vogeltrekstation. Ik wil bij deze ook jullie medewerking vragen aan dit project.

Het is een onvoorstelbare bulk aan gegevens (ruim 120.000 Excel 'regels') en ik zal er dus ook wel een paar jaar over doen voordat er iets van 'naar buiten' komt, maar ik zie dat ook wel als mijn persoonlijke uitdaging. Er zal van alles moeten worden bedacht om er bruikbare resultaten uit te destilleren.

Hoewel veruit het overgrote deel van de gegevens zoals ik die nu gezien heb wel lijkt te kloppen, zitten er ook wat vreemde zaken in die vragen oproepen. Niet verrassend zitten die vooral in de (publieke) terugmeldingen en in oude ringgegevens. Het is goed mogelijk dat ik daarover contact opneem met de betreffende melders. Gelukkig zitten bij de recentere meldingen soms mailadressen. Voor oudere meldingen moet ik mogelijk teruggrijpen op het papieren archief...

Het is mijn intentie af en toe melding te maken van de voortgang van het 'project'.

Marc van Leeuwen,
MHRijlaarsdam1993@kpnmail.nl

Ervaringen met kerkuilen in de kop van Drenthe

Arend Veenstra

Hoewel ik in het verleden wel eens wat geschreven heb over kerkuilen, lijkt het me de moeite waard nu nog eens wat uitvoeriger over mijn bevindingen met deze nachtvogels te schrijven. De kerkuil broedt hier in de Kop van Drenthe op meerdere plaatsen, bij voorkeur in boerderijen in nestkasten, achter uilenborden en dergelijke.

Het valt mij op dat deze vogel op vele plaatsen door mensen geaccepteerd wordt, ook al merk je nadrukkelijk dat ze aanwezig is. Overal vind je braakballen en witte 'krijstreden' vogelpoep, ook op plekken die moeilijk geaccepteerd kunnen worden, zoals op auto's, werktuigen en dergelijke. Je ziet dan ook, dat menig 'uilenbezitter' zijn materiaal afdekt met kleden, of deze kleden in de nok van de schuur hangt, zodanig dat de uilen daarboven rondvliegen. Ook worden kasten soms zo opgehangen, dat er alleen een uitgang naar buiten is.

Verder vind ik het opvallend, dat er in menig schuur waar kerkuilen verblijven, ook zwaluwen huizen. Zowel boerenzwaluwen binnen, als huiszwaluwen aan de buitenzijde van gebouwen. Hoewel ik nimmer zag dat er zwaluwen door kerkuilen geslagen werden, zou me dat niet verbazen. (Inmiddels heb ik Jan Stadman uit Assen geraadpleegd, die heel veel braakballen van kerkuilen heeft verzameld en uitgeplozen en hij kwam vrijwel nooit schedeltjes van zwaluwen tegen.)

Vanaf 1959 ben ik begonnen met het ringen van vogels en het zou tot medio 1963 duren, voor ik de eerste jonge kerkuilen wist te ringen. Ik kreeg een tip van boer Mulder uit

Westervelde, dat er op het hooi 2 jonge kerkuilen lagen die uit het nest gevallen waren. De uiltjes waren spoedig opgespoord en geringd en toen teruggezet in het nest.

Het zou 8 jaar duren vóór er weer kerkuiltjes werden geringd, daarna duurde het niet weer zo lang, maar in het begin van de 70er jaren werden ze door mij toch sporadisch geringd en ook nog zeer verspreid in het noorden van het land. O.a. in Sleen, Ruinerwold en 't Zandt. (Mogelijk heeft de toenmalige landbouwbedrijfsvoering, met o.a. het gebruik van bestrijdingsmiddelen, er iets mee te maken gehad.) Pas in de 90er jaren kwam er meer structuur in het ringen van jonge kerkuilen en kon ik ze regelmatig op dezelfde locaties ringen.

Inmiddels heb ik ruim 1050 vooral jonge kerkuilen geringd, en daarvan werden er 186 teruggemeld. Een vrij groot aantal als ik dit vergelijk met terugmeldingen van andere vogelsoorten. Je zoekt dan naar oorzaken en wat meteen opvalt, is het grote aantal gesneuvelde uilen nl. bijna 150 of wel ruim 80%. Daarvan werden er bijna 70 vermeld als verkeersslachtoffer, de rest betrof diverse oorzaken, zoals parasieten, geslagen door roofvogel, verdronken of verhongerd. Er blijven dan nog ruim 30 meldingen over, waaruit blijkt dat de vogels nog leven en daarvan zijn er enkele broedend aangetroffen. Uit het bovenstaande valt o.a. af te leiden, dat het voedsel zoeken vele kerkuilen fataal wordt. Kennelijk vinden kerkuilen hun prooien gemakkelijk in wegbermen, met alle gevolgen van dien.

Hoewel kerkuilen te boek staan als standvogels, blijkt uit de terugmeldingen, dat de jongen behoorlijk uitzwermen. Zo heb ik denkbeeldige cirkels getrokken rond de plaats van de geringde jonge kerkuilen en dat leverde het volgende beeld op. Tot 10 km. vanaf de ringplaats werden er ruim 80 teruggemeld, van 10 tot 20 km. vanaf de ringplaats werden er 30 teruggemeld, van 20 tot 30 km. vanaf de ringplaats werden er ruim 25 teruggemeld en van de resterende terugmeldingen bleek dat ze overal heengetrokken waren, variërend van ruim 30 km. vanaf de ringplaats tot bijna 300 km! Hier volgen een paar van deze verre vindplaatsen: Afsluitdijk, Beervelde (België), Denekamp, Meppel, Odiliapeel, Oldenburg (Duitsland), Schouwen en Texel.

Wat de leeftijd van kerkuilen betreft, er sneuvelen al veel in het geboortjaar en ook in de daarop volgende jaren, maar de vijf

oudste kerkuilen die teruggemeld werden, waren resp. 9, 10, 11, 12 en 17 jaar oud.

Nadrukkelijk wil ik hier melden, dat dankzij de positieve houding van vele boerderij- en huiseigenaren er zoveel kerkuilen in onze omgeving kunnen broeden. Want hoewel het prachtige vogels zijn, het zijn zoals gezegd 'geen nette gasten'. Wel vraag je je af, waarom er gesproken wordt van kerkuilen en niet van schuur- of boerderijuil. Ik kan me namelijk niet voorstellen, dat er in het verleden ooit meer uilen in kerken broedden dan in schuren en boerderijen. Het is bijna een unicum, dat er in onze regio nu nog een uilenpaar broedt in een kerk, namelijk in de toren van de fraaie Ned. Herv. Kerk van Norg. Dankzij de medewerking van het kerkbestuur broedden ze er al vele jaren en hebben we menig geslaagde klimpartij in de toren achter de rug. We hopen dat deze mooie uilen zich de komende jaren in deze regio weten te handhaven.

Arend Veenstra, veenstra@planet.nl

Geciteerd uit Ringersnet

Gijs van Tol

Naast OHV is Ringersnet een belangrijk medium voor de communicatie tussen ringers (HULDE daarvoor aan de webmasters!). De vaak snelle uitwisseling van feiten en meningen op Ringersnet vormt soms ook de basis voor gedegen studies (zoals bijvoorbeeld over de mezentrek), of zet aan tot bezinning en nader onderzoek.

Het is niet de bedoeling om alle informatie-uitwisseling op Ringersnet samen te vatten voor OHV. Maar er zijn zo nu en dan discussies of meldingen waarvan je denkt: "Hé, dat is misschien wel interessant om dit later nog eens terug te lezen". En vaak vormt het schrijven van een stukje aanleiding om nog eens terug te grijpen op toevallig voorhanden zijnde literatuur.

Dit keer vooral aandacht voor berichten over ervaringen met *Acrocephalus* soorten tijdens CES en voor de koolmezen invasie.

Eind juli constateert Peter van Zwol op Ringersnet dat het door het slechte weer een vreemd CES-jaar is. Zo waren er in zijn gebied wel adulte rietzangers te horen en soms te zien. Maar tot 23 juli ving hij tijdens CES alleen maar jonge rietzangers – en dan ook nog minder dan in voorgaande jaren. De eerste adult werd pas op 23 juli gevangen. Hij vraagt